

Baba Kama Sources 43

תוספות מסכת קידושין דף כה עמוד ב

בהמה גסה נקנית במסירה - פי' בקונטרס דוקא במסירה אבל במשיכה לא מיקניא דאין דרכה בכך להוליכה לפניו משמע לפירושו דמסירה עדיפא ממשיכה והא דקאמר בגמרא דרש רב בקימחוניא בהמה גסה נקנית במשיכה וכל שכן במסירה ופריך שמואל לתלמידי דרב והאנן במסירה תנן פי' במסירה דוקא ולא במשיכה וקשה לר"י מאי פריך שמואל והאנן במסירה תנן ולא במשיכה הא תנן בפ"ק דב"מ (דף ב.) היו שנים רוכבים על גבי בהמה או שהיה אחד רוכב ואחד מנהיג וכו' שהשנים יחלוקו משום דכל אחד קנה מחצה ומנהיג היינו משיכה ועוד דאמר התם (דף ח:) שמעת מיניה דמר שמואל תרתי רוכב ומנהיג חד קני וחד לא קני ולא ידענא הי מיניהו היכי דמי אילימא רוכב לחוד ומנהיג לחוד מנהיג מי איכא למ"ד דלא קני משמע דשמואל גופיה דקאמר הכא במסירה דוקא תנן קאמר התם דמנהיג קני דהיינו משיכה ועוד קשה דבגמרא בעו פיל לר' שמעון במה יקנה תבעי ליה נמי בהמה גסה במציאה ובנכסי הגר במה יקנה אליבא דרבי מאיר ורבי אליעזר במסירה לא אפשר דמאן מסר ליה דליקני ומשיכה לא קניא בבהמה גסה לדידהו ומיהו הך פירכא איכא לשנויי ולחלק בין מקח וממכר למציאה ונכסי הגר דמקח וממכר דאפשר במסירה לא מיקני במשיכה אבל במציאה ונכסי הגר דלא אפשר במסירה מקניא במשיכה אבל אכתי קשה מרבי אליעזר דאית ליה הכא במסירה דוקא כדקתני במתניתין דברי רבי מאיר ורבי אליעזר והתם קתני רבי אליעזר אומר רוכב בשדה ומנהיג בעיר קני ומוקי לה במקח וממכר אלמא משיכה קני אף לרבי אליעזר לכך פי' ר"י בהמה גסה נקנית במסירה היינו אף במסירה וכל שכן במשיכה דעדיפא והשתא ניחא דפריך שמואל והאנן במסירה תנן כלומר אף במסירה ועוד יש לדקדק דמשיכה עדיפא ממסירה מהא דקתני בהמוכר את הספינה (ב"ב דף עו.) ספינה נקנית במסירה דברי רבי וחכמים אומרים לא קנה עד שימשכנה משמע דלא קני במסירה לרבנן אלא במשיכה אלמא דרבי דאמר במסירה לא למעוטי משיכה אתא אבל למאן דאמר במשיכה למעוטי מסירה אתא והלשון נמי משמע דקאמר התם ספינה נמי תקני במסירה משמע עם המשיכה וכן סובר רשב"ם דמשיכה חשיבה מן המסירה דפירש בפרק המוכר את הספינה (שם דף עו:) עלה דההיא דאביי ורבא דאמרי תרוייהו מסירה קונה ברשות הרבים ובחצר שאינו של שניהם משיכה קונה בסימטא [ובחצר שהיא של שניהן] ופירש רשב"ם התם מסירה קונה ברשות הרבים משום דלא אפשר למיקנייה התם במשיכה דאין משיכה אלא כשמושך ברשותו והאי לאו רשותיה היא משיכה קונה בסימטא דשפיר הוי רשותו להניח שם מה שהוא צריך משא"כ ברשות הרבים וכיון דאפשר במשיכה שהוא קנין חשוב לאו אורחא דארעא למיקנייה במסירה שהוא קנין גרוע ור"ת הקשה על פירוש רשב"ם וכי מצות הן משיכה ומסירה שמבטלות זו את זו שאין לעשות אלא מן המובחר ופירש רבינו תם לשם משיכה קונה בסימטא כל שכן מסירה דעדיפא ממשיכה וכן פירש רש"י ומיהו שיטה דשמעתא קשה לפירושו כדפירשתי וה"ר חיים כהן מיישב פירוש רשב"ם ומפרש דמסירה אינה קונה בסימטא לא מטעמא דרשב"ם אלא נראה לו הטעם שהסימטא רשות של יחיד הוא והקודם בו זכה וסתמא דמילתא המוכר קדם והביא בהמתו לשם קודם שבא הלוקח ואם כן הוי מקום בהמתו כחצרו ואין מסירה ולא שום קנין מהני ברשות מוכר אף על גב דמשיכה קניא שם היינו משום שעקר הדבר ממקומו הראשון ור"י הקשה על מה שפירש רבינו תם דמסירה קונה אף בסימטא מההיא דפרק הספינה (שם דף עו:) דקאמר התם ספינה נקנית במסירה דברי רבי וחכמים אומרים במשיכה ופריך היכי דמי אילימא ברשות הרבים וכו' עד דקאמר לימא אביי ורבא דאמרי מסירה קונה ברשות הרבים אמרי כרבי כו' משמע דאי הוה מוקי לה בסימטא לא הוי קשה מידי ואי מסירה קונה בסימטא אפי' אם מיירי פלוגתא דרבי וחכמים בסימטא הוה ליה למיפרך הכי לימא אביי ורבא דאמרי כרבי לכך נראה לר"י הא דאמרי אביי ורבא מסירה קונה ברה"ר היינו דוקא ברה"ר אבל לא בסימטא כמו שפירש רשב"ם [וע' היטב תוס' בבא בתרא עו. ד"ה ספינה].

תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף פו עמוד א

תנן התם: נכסים שיש להן אחריות - נקנין בכסף ובשטר ובחזקה, ושאין להן אחריות - אין נקנין אלא במשיכה. בסורא מתנו לה להא שמעתא משמיה דרב חסדא, בפומבדיתא מתנו לה משמיה דרב כהנא, ואמרי לה משמיה דרבא: לא שנו אלא דברים שאין דרכן להגביה, אבל דברים שדרכן להגביה - בהגבהה אין, במשיכה לא.

תוספות מסכת בבא בתרא דף עו עמוד א

ספינה נקנית במסירה - בסמוך מוקי לה ברה"ר ופירש רבינו שמואל דמסירה קונה ברה"ר משום דלא אפשר התם במשיכה אבל בסימטא דשייכא משיכה לא קניא מסירה שהוא קנין גרוע וקשה לר"ת וכי משיכה ומסירה מצות הן שאין לעשות אלא מן המובחר ואור"י דאין זו קשיא דכי האי גוונא אמר לקמן דהגבהה החשובה יותר מבטלת שאר קנינים עוד הקשה דכל פרכי דפריך לקמן (דף פו.) למאן דאמר דהגבהה מבטלת שאר קנינים הוה ליה למיפרך נמי הכא כיון דמשיכה מבטלת מסירה ואומר ר"י דאין זו קשיא דאטו בחדא מחתא מחתינהו אם מסירה הגרועה בטילה מחמת

משיכה משיכה החשובה לא תיבטל מחמת הגבהה ועוד מקשה רבינו תם אי מסירה לא מהניא בסימטא כי פריך בפרק קמא דקדושין (דף כה: ושם) לרב דאמר בהמה גסה נקנית במשיכה ממתניתין דהתם דקתני בהמה גסה במסירה לישני דמתניתין איירי ברשות הרבים דלא שייך משיכה ורב איירי בסימטא ואומר ר"י כיון דמשיכה חשובה טפי ממסירה אם כן לרב דאמר נקנית במשיכה הוי במשיכה דוקא ולא במסירה אפילו ברשות הרבים דאי מהניא לרב מסירה ברשות הרבים א"כ לישמע'י מסירה ברשות הרבים וכ"ש משיכה בסימטא אלא ודאי למעוטי מסירה ברשות הרבים והכא דקתני בברייתא ספינה נקנה במשיכה אף על גב דלא אתא למעוטי מסירה ברשות הרבים איכא למימר דלהכי נקט משיכה משום דבעי לאשמעין דאפילו בסימטא דבעינן משיכה אותיות נקנות במסירה ושמעין מינה דמסירה דאותיות לא היינו אחיזה בעלמא דהא בסימטא לא מהניא מסירה אלא עם המשיכה בעינן מסירה כדפרישית לעיל ור"ת פירש דמסירה עדיפא ממשיכה משום דמסירה מיד ליד ובפניו וקניא ברשות הרבים וכל שכן בסימטא [דאפילו משיכה קונה בסימטא] כדאמרי אביי ורבה ומתני' דקדושין (שם) דקתני בהמה גסה נקנית במסירה היינו דוקא במסירה אבל במשיכה לא קני אפילו בסימטא והשתא פריך לרב שפיר ומה שפירש דמסירה מיד ליד אין נראה לר"י כדפרישית לעיל והא דמצריך נמי בפניו לא ידע ר"י מנא ליה וע"ק לר"י דלפי' ר"ת מאי דוחקיה לשנויי' כאן בסימטא כאן ברה"ר ולדחוק ולומר דעד שימשכנה מרה"ר לסימטא לוקמינהו לתרוייהו בסימטא ובקפידא פליגי כדמסיק לקמן וארשב"א דלא קשה כיון דמסירה חשובה בכל מקום ששונה במסירה הוי דוקא במסירה ולא במשיכה הלכך לא אפשר לאוקומא לה אלא ברה"ר ומיהו הא דפריך ספינה נמי תיקני במסירה לא אתי שפיר דמשמע נמי עם המשיכה משמע דמשיכה עדיפא דלפי' ר"ת הוה ליה למימר והא לרבי ספינה אין נקנית אלא במסירה וגם ממילתייהו דרבנן דאמרו עד שימשכנה משמע דוקא משיכה ולא מסירה ומיהו י"ל דלמאי דמסיק כגון דאמר ליה משוך וקני וטעמא דרבנן משום קפידא אתי שפיר דבעינן משיכה אף על גב דגרעא ואין להקשות דאי אפי' בגרעא הוי קפידא א"כ אמאי מהני כשישכור מקומו דשכירות מקום הוי כעין משיכה שמביאה לרשותו ומעיקרא כי הוה סלקא דעתין דלא הוי טעמא משום קפידא הוה ס"ד דטעמא דרבנן משום דמסירה לא קניא בסימטא וכי מוקי לה ברה"ר מקמי דאוקי טעמא משום קפידא בעי למימר דטעמייהו משום דסברי דמסירה לא קני ברה"ר אבל אין לומר דמעיקרא ס"ד דפליגי דלרבי שייכא מסירה בספינה ולרבנן לא שייכא דא"כ מאי קאמר לימא אביי ורבה כרבי כרבנן נמי מצו סברי כיון דטעמא דרבנן משום דלא שייכא מסירה בספינה אלא ודאי פשיטא ליה דשייכא ועוד קשה לפר"ת דמאי פריך בפ"ק דקדושין (שם) לרב והא אנן במסירה דוקא תנן הא נמי במשיכה תנן בפ"ק דב"מ (דף ב. וז' ושם ד"ה מנהיג) היו שנים רוכבין ע"ג בהמה או שהיה אחד רוכב ואחד מנהיג יחלוקו דכל אחד קני מחצה אלמא דנקנה במשיכה וי"ל דהתם דמיירי במציאה קני במשיכה דלא אפשר למיקני במסירה דמאן מסר ליה.

רבינו חננאל מסכת בבא קמא דף יא עמוד ב

האחין שחלקו מה שעליהם שמין מה שעל נשיהן ועל בניהן אין שמין פי' שכבר זכו בהן דתנן בפ' שום היתומין [דף כד א] אחד המקדיש נכסיו ואחד המעריך את עצמו אין לו בכסות אשתו ולא בכסות בניו כו' וכיון דחזא דשקל אחוה מתפוסת הבית ומלביש לאשתו ולבניו מחל לפיכך כשבאין לחלוק אין לו לחזור ואם הוא גדול אחי דניחא ליה להתהלך במלבושין יקירין להיותי נשוא פנים במושב השרים שישמעו דבריו ויאמרו עליו אדם חשוב ויש גם לאחיו בדבריו הנאה זכה ואין עליו להחזיר ואשכחן בתלמוד ארץ ישראל בהאשה נקנית ר' בון פשט כלי רגל וכלי שבת מביאין באמצע וחולקין.

שיטה מקובצת מסכת בבא קמא דף יא עמוד ב

האחין שחלקו. יש מפרשים אין שמין לפי שכבר זכו בהם נשיהם ובניהם דתנן בפרק שום היתומים אחד המקדיש נכסיו ואחד המעריך את עצמו אין לו לא בכסות אשתו ולא בכסות בניו כלום וכיון דחזו אחוהי דשקל אחוהון מתפוסת הבית ומלביש לאשתו ולבניו מחלי לפיכך כשבאין לחלוק אין להם לחזור. ואפשר לתרץ לזה הפירוש גם אותו הירושלמי דמחלק בין בגדי חול לבגדי שבת דבמלבושין יקרין כל כך לא אמרינן דמחלי. הר"ר יהונתן ז"ל. וכן פירש רבינו חננאל ז"ל.

בית הבחירה (מאירי) מסכת בבא קמא דף יא עמוד ב

האחים שכבר מת אביהם והיו כלם מתפרנסים מתפיסת הבית ונתרצו לחלוק שמין מה שעליהם ומעלין זה לזה מה שהבגדים שלו שוים על של חברו ודוקא במה שלבשו אחר מיתת אביהם אבל מה שהלבישם האב בחייו זכה כל אחד בשלו כמו שאמרו בפרק יש נוחלין ב"ב קל"ט א' אם אמרו קטנים הרי אנו נושאים כמו שאתם נשאתם בחיי אבינו אין שומעין להם אלא מה שנתן להם אביהם נתן הא מה שלבשו אחר מיתת האב אפילו לבשו כלם כאחד ובערך אחד אלא שבלו לאחד יותר מחברו שמין שאף באכילה אכל אחד יותר מחברו מה שאכל אכל והמותר יחלוקו:

ומכל מקום מה שעל נשיהם ובניהם ובנותיהם אין שמין אלא זכה כל אחד במה שיש לו מהם בשעה שנתרצו ויראה לי הטעם כל שבגופה של אחוה אין הדבר נאה להם למחות ומן הסתם לא מחלו זה לזה אבל שעל בניהם ובנותיהם ונשיהם מאחר שלא מיחו נתרצו בכך ומחלו להם מן הסתם ולא עוד אלא שכלם מתרצים בכך מצד שכבוד הוא להם כשבני ביתם מתכבדים אצל שאר העם יותר על גופם ויש מפרשים הטעם שלא לבזותם להביאם לפני בית דין ולדעת זה נמשך מה שפרשו בתלמוד המערב דוקא בגדי חול הא בגדי רגל ושבת שמין ואף לדעתנו אפשר לפרשה שמתן שלהצנעה הם עומדים סבורים הם הרי במקומם מונח לכשנחלוק ואין כאן טעם מחילה:

ופעמים שאף מה שעליהם אין שמין והוא בגדול אחים שעומד להם במקום אב ונוח להם שיתכבד במלבושים נאים כדי שיהא נשמע בין הנכבדים ולא סוף דבר גדול בשנים אלא כל שעסקי הבית נעשים על ידו ומה שאמרו בפרק יש נוחלין אין הגדולים מתפרנסים על הקטנים כבר פרשוה שם באדם בטל שאינו יודע בטיב משא ומתן או שאינו רוצה להתעסק ומ"מ בכלם כל שהאחרים מוחין בכך בשעת עשייתן ודאי שמין:

נימוקי יוסף מסכת בבא קמא דף ה עמוד א

שעל בניהם ובנותיהם אין שמין. וטעמא פרש"י ז"ל שמתביישין להביאן לב"ד ומחלי אהדדי וכן כתב הרא"ש ז"ל וכתב הרמ"ה ז"ל טעמא משום דלא מצי אמר כי שתקי אדעתא דתפסי ביה בשעת חלוקה דהא איהו גופיה לית ליה זכותא בגוייהו כדתנן [ערכין דף כד א] המקדיש את נכסיו אין לו לא בכסות אשתו ולא בכסות וכו'. ופסק רבינו אלפסי ז"ל דדוקא בגדים של חול אבל בגדים של רגל ושל שבת שמין והכי איתא בירושלמי דקידושין וכתבו ז"ל בהלכות ומבגדים של חול שמעינן להיכא דיהיב חד מן האחים מתנה לאינש אחרינא מתפיסת הבית וחזו אחין ושתקו דמחילה הויא:

רא"ש מסכת בבא קמא פרק א סימן יג

יג האחין שחלקו שמין מה שעליהם מה שקנו מתפיסת הבית^ב ועדיין לא בלו שמין אותן כמה הן שוין עתה והמותר יחלקו אבל אם נאבדו או בלו אין מנכין להן מחלקן דמעיקרא מחלי אהדדי בכהאי גוונא שלא ידקדקו זה אחר זה אלא בדבר הנראה לעינים וכל זה שקנו סתם אבל מתחלה יכולין למחות שלא יקנה אחד מהם מתפיסת הבית אם לא שינכו מחלקו. מה שעל נשיהם ובניהם ובנותיהם אין שמין שמתביישין להביאם לבית דין ומחלי אהדדי ומהאי טעמא דוקא בגדי חול אבל בגדי שבת שיכלו להביא הבגדים לבית דין ואינן צריכים הם עצמן לבוא שמין והכי איתא בירושלמי. ובגדול אחים אין שמין מה שעליו דניחא להו דמכסי בהו כי היכי דלישתמעו מיליה. ומיהו לכתחלה יכולין למחות בו אבל כל זמן שלא מיחו מסתמא ניחא להו*:

מגיד משנה הלכות מלוה ולוה פרק א הלכה ה

[ה] אין בעל חוב גובה לא מכסות אשתו וכו'. זה מתבאר מאותה ששינו בערכין (דף כ"ג ע"ב) אחד המקדיש וכו' הובאה בהלכות פרק המקבל (דף קנ"ה) וכ"כ ה"ר אלפסי ז"ל בתשובה: בד"א בכלי חול אבל בגדי שבת והמועד בעל חוב גובה אותן. חילוק זה שכתב הרב ז"ל לא מצאתיו מבואר בשום מקום בדין זה והמשנה של ערכין סתם היא שנויה אבל נ"ל שיצא לו ז"ל ממה שאמרו פ"ק דב"ק (דף י"א ע"ב) האחין שחלקו מה שעליהם שמין ומה שעל [נשיהם] בניהם ובנותיהן אין שמין ואמרו בירושלמי בגדים שעל בניהם ושעל בנותיהן אין שמין של רגל ושל שבת שמין והביאוהו בהלכות וכבר נתבאר דין זה פ"י מהלכות נחלות והרב ז"ל דימה דין בעל חוב לחלוקת האחים לפי שהכל מטעם אחד שאינו עולה בדעת הבעלים להקנות להם בגדים אלו המכובדים שהם מיותרים על דעת שלא יוכל למכרן ולפיכך נישומין בחלוקת האחין ונגבין לבעל חוב זהו דעתו ז"ל וראיתי מי שחלק ואמר שאחין הוא בדוקא שאינן מקנין זה לאשתו ובניו של זה אלא בגדי חול ומפני שלא יפשיטום ערומים אבל בעל לאשתו מקנה הוא בין של חול בין של שבת ואם הקדיש והעריך עצמו אין לו בכסות אשתו ואפילו של שבת כלום ע"כ ויש סעד לחילוק זה מפני שהורע דין האחין בצבע שצבעו לשם נשיהם ובניהם שהוא נישום בודאי שלא אמרו אלא מה שעל נשיהם ובניהם ממש ואילו בעל חוב אינו גובה מהן ואפשר שאף בגדי שבת ומועד כן זה נ"ל ואני תמה בדברי הרב למה לא כתב חילוק זה פ"ג מהלכות ערכין וחרמין והביא דין המשנה סתם וצ"ע: ואין צ"ל וכו'. זה פשוט ומוסכם וכ"כ הרי"ף בתשובה ובודאי אם היה דינן כדין מלבושים המשנה היתה מזכרת כן:

רמב"ם הלכות נחלות פרק י הלכה ג

האחין שחלקו שמין להן מה שעליהן, אבל מה שעל בניהן ובנותיהן שקנו להן מתפיסת הבית אין שמין, וכן מה שעל נשותיהן שכבר זכו בהן לעצמן, במה דברים אמורים ג בבגדי חול, אבל בבגדי שבת ומועד שמין מה שעליהן.

משנה למלך הלכות מלוה ולוה פרק א הלכה ה

ואני אומר דהרבנים הנזכרים לא הבינו כוונת ואמיתות דברי ה"ה מחמת קצורו כבודם במקומן מונח ולא ראו מקום המימרא דהאחים שחלקו כו' ופירש"י והרא"ש דרש"י כתב מה שעל בניהם אין שמין דכיון דבנים ובנות לא אתו לב"ד לא מבזינן להו למיתו. והרא"ש בפסקיו הרחיב הביאור שכתב שמתביישים להביאם לב"ד ומחלי אהדדי ומהאי טעמא דוקא בגדי חול אבל בגדי שבת שיוכלו להביא הבגדים בב"ד וא"צ הם עצמם לבא שמין ע"כ. מכל זה מוכרח דאפילו בגדי חול המונחים בקופסא שמין אלא אורחא דמלתא נקט א"כ ע"כ מצד הענין צריכין אנו לפרש דמה שעל בניהם אין שמין האמור בגמרא הוא דוקא עליהם ממש ומינה שהורע כחן בבגדים שצבען לשמן והיינו דכתב ה"ה ז"ל ומפני שלא יפשיטום ערומים שכיון לפירש"י והרא"ש.